

Saksbehandler: Anne Marie Abotnes

Telefon: 46803662

Seksjon: Utviklingsseksjonen

Vår referanse: 12/1807

Deres

referanse:

Vår dato: 3. februar 2012

Deres dato:

Att:

HØRING AV FORSLAG TIL ENDRING AV REGULERINGSTILTAK FOR LEPPEFISK

1 Bakgrunn

For å skaffe best mulig kunnskap til å vurdere ulike forvaltningstiltak, nedsatte Fiskeridirektoratet i januar 2011 en arbeidsgruppe. Gruppen skulle først legge frem forslag til reguleringstiltak for 2011, og deretter utarbeide en rapport som kunne danne grunnlaget for bærekraftig uttak og bruk av leppefisk. I februar 2011 oversendte arbeidsgruppen forslag til reguleringstiltak for 2011 til Fiskeridirektøren, som sendte forslaget på høring. Basert på arbeidsgruppens forslag og tilbakemeldingene fra høringsinstansene, ble reguleringen for leppefisk fastsatt 1. april 2011.

2011 var et prøveår, og Fiskeridirektoratet var forberedt på at det kunne oppstå behov for justeringer underveis. Arbeidsgruppen skulle på bakgrunn av fangstrapporter og annen informasjon evaluere reguleringsopplegget i 2011, og eventuelt komme med forslag til justeringer for 2012. Gruppen hadde et møte i slutten av november 2011 hvor reguleringene i 2011 og behov for endringer ble drøftet.

Det ble ikke foretatt noen justeringer av reguleringstiltakene i 2011. Generelt sett har reguleringene fungert greit. Startdatoen er viktig for å kunne levere leppefisk når oppdretterne har behov for dem, samtidig som den er tilgjengelig for fiskerne.

2 Eventuelle behov for justeringer av reguleringene fastsatt i 2011

Reguleringstiltakene som ble innført i 2011 hadde som formål å ivareta hensynet både til miljøvennlig avlusing og til forsvarlig forvaltning av leppefiskbestandene.

Leppefisk er en miljøvennlig og effektiv metode for å fjerne lakselus fra laks og ørret i oppdrett som et alternativ til, eller samtidig med medikamenter. Den høye etterspørselen etter leppefisk har ført til at prisen fiskerne får for leppefisk er svært god, og uttaket har økt betydelig de siste årene. Ved innføring av reguleringstiltakene ble den positive effekten leppefisk har for å redusere antall lus i sjøen vektlagt, samtidig som tiltakene hadde som mål å ta vare på leppefisken. Reguleringstiltakene ble derfor primært innført for å hindre en for høy uønsket bidødelighet i fiskeriet og for å sikre rekrutteringen.

2.1 Åpningstidspunkt / fredningstid

I 2011 ble det innført en felles åpningsdato for alle leppefiskartene, men åpningsdatoen ble geografisk differensiert. På Sørlandet åpnet fisket etter leppefisk 30. mai, fra Rogaland til og med Sogn og Fjordane åpnet fisket 20. juni og fra og med Møre og Romsdal åpnet fisket 4. juli.

Åpningstidspunktet ble fastsatt på bakgrunn av innspill fra arbeidsgruppen samt tilbakemeldinger fra høringsinstansene. Verken arbeidsgruppen eller høringsinstansene fremhevet én åpningsdato (for art eller område) som den optimale. Ved fastsetting av regelen ble det blant annet tatt hensyn til at en felles åpningsdato geografisk ville være spesielt vanskelig for Sørlandet, samtidig som det var viktig at det ikke var for lang tid mellom åpningsdatoene. Oppdretternes behov for leppefisk til avlusing og behovet for å sikre rekruttering ble vektlagt.

Formålet med åpningsdato er å gi leppefisken ro i gyteperioden, for å sikre videreføring av bestandene slik at det blir leppefisk tilgjengelig også i kommende sesonger. Leppefisken er mest sårbar, men også mer aktiv og lettere fangstbar i gytetiden. Oppdretterne ønsker leppefisk når den er ferdig gytt, fordi gytefisk ikke spiser og er mindre robust. Kunnskapen om gytetid er begrenset, men en har indikasjoner på at gytingen er temperaturstyrt og derfor kan variere avhengig av hvor på kysten en befinner seg og av årlige variasjoner i sommertemperaturen. Det er også indikasjoner på at gytingen pågår over en lang tidsperiode, slik at fredning i hele gyteperioden vanskelig kan gjennomføres.

Erfaringene fra årets regulering viser at konsekvensene åpningstidspunktet har hatt for fiskerne avhenger av hvor i landet fisket foregår. På Sørlandet har fisket tradisjonelt startet tidlig i mai når det har vært god tilgjengelighet på berggytt. Også på Vestlandet var leppefisken tilgjengelig tidligere enn det åpningsdatoen tilsa. På grunn av en dårlig sommer var en relativt stor andel av leppefisken i enkelte områder ikke ferdiggytt når fisket åpnet. I arbeidsgruppen har det kommet følgende innspill knyttet til åpningsdatoen;

- Åpne fisket etter berggytt på Sørlandet fra begynnelsen av mai. For artene grønngytt og bergnebb foreslås det at fisket åpnes rundt St. Hans.
- Åpne fisket etter leppefisk på Vestlandskysten 14 dager tidligere enn i 2011.
- Åpne fisket etter leppefisk på Mørkekysten mot slutten av juli, eventuelt etter et prøvefiske for å sikre at fisket ikke åpnes før gyting er over.

Fiskeridirektoratet var ved fastsetting av reguleringen i 2011 opptatt av å få til en gytefredning som sikret videre rekruttering, samtidig som en kunne få en begrensning i fangstmengden. For at gytefredningen skal ha effekt må leppefisken få ro i fredningsperioden. Vi har begrenset kunnskap om overlevelse ved gjenutsetting, men jo mer fisken håndteres jo større sannsynlighet er det for at den ikke overlever. Det beste vil av denne grunn være å unngå at fisk som ikke skal brukes tas om bord i båten. Leppefisken er svært stasjonær, slik at gjenutsatt fisk også kan bli fisket flere ganger. Redskapet er ikke selektiv mht. hvilken av leppefiskartene som fiskes, men det arbeides med å utvikle seleksjonsinnretninger slik at målart/størrelse kan fiskes med minimal påvirkning på mindre og gytende individ.

Fiskeridirektoratet mener en bør være forsiktig med hensyn til en tidligere åpning for fisket etter berggyllt av hensyn til å gi de andre leppefiskartene ro i gytetiden, og foreslår derfor å videreføre reguleringen fra 2011 med en felles åpningsdato for alle leppefiskartene, men som er geografisk differensiert. Fiskeridirektoratet foreslår følgende for 2012: På Sørlandet åpnes fisket 28. mai, fra Rogaland til og med Sogn og Fjordane åpnes fisket 18. juni og fra og med Møre og Romsdal til og med Nordland åpnes fisket 2. juli. Å få mer kunnskap om seleksjonsinnretninger i fisket etter leppefisk er viktig og Fiskeridirektoratet ønsker å bidra til denne utviklingen. Fiskeridirektoratet foreslår derfor at det kan åpnes for å starte fisket etter berggyllt tidligere etter søknad og i samråd med Havforskningsinstituttet dersom fiskeren kan godtgjøre at han kan fiske selektivt etter berggyllt over 13 cm.

2.2 Minstemål

Minstemålet for leppefisk er 11 cm, med unntak for leppefisk fisket fra og med Trøndelag og nordover der minstemålet er 9 cm.

Minstemål er et virkemiddel som sikrer at en ikke tømmer lokaliteten for leppefisk, men gir muligheten for rekruttering. Siden en ikke hadde kunnskap nok til å si ved hvilken lengde leppefiskene blir gytemodne, ble minstemålet fastsatt slik at fisken ikke klarer å rømme ut av noten i oppdrettsanlegget. Generelt sett synes minstemålet på 11 cm å fungere fint, og det har ikke kommet forslag til å endre minstemålet.

Fra og med Trøndelag og nordover ble minstemålet satt til 9 cm på bakgrunn av tilbakemeldinger fra høringsinstansene i 2011. Flere av høringsinstansene viste til at en mindre andel lokalfanget leppefisk i Trøndelag er 11 cm og større, samtidig som det var behov for leppefisk under 11 cm i anlegg med smolt.

Fiskeridirektoratet har i løpet av 2011 mottatt tilbakemeldinger som kan tyde på at oppdretterne ikke bruker leppefisk under 11 cm, og Fiskeridirektoratet foreslår derfor å heve minstemålet fra 9 cm til 11 cm fra og med Trøndelag.

2.3 Røkting

Av hensyn til fiskens velferd og for å sikre høy kvalitet og overlevelse, ble det i 2011 innført et krav om daglig røkting, med unntak for søn- og helligdager. Røkting må ses i sammenheng med redskapsbegrensningen.

Det foreligger ingen forslag til endringer i reguleringen.

2.4 Redskap

I 2011 ble det innført redskapsbegrensning i den perioden fisken gyter. Fra et merkeregistrert fiskefartøy kan det i tidsrommet 30. mai til og med 3. juli ikke benyttes mer enn 100 teiner eller ruser til sammen. Redskapsbegrensningen gjelder også når samme person eller de samme personene benytter flere fartøy.

Høringssvarene i 2011 viste at redskapsmengden som benyttes i leppefisket varierer avhengig av hvor i landet en fisker og hvilket redskap som benyttes. For å kunne røkte redskapen en eller flere ganger for dagen, er det begrenset hvor mye redskap fiskeren kan ha stående i sjøen. Regelen om redskapsmengde har som formål å sikre god kvalitet og høy overlevelse for fisken, også den som settes tilbake i sjøen og en målsetning om å redusere fangsteffektiviteten til de mest fangsteffektive fartøyene.

Ruser er et mer arbeidskrevende redskap enn teiner, og fiskeren kan derfor håndtere flere teiner enn ruser i løpet av en arbeidsdag. I arbeidsgruppen er det kommet innspill på å videreføre redskapsbegrensningen på 100 teiner eller ruser, men at begrensningen også utvides til å gjelde for hele sesongen. Tradisjonelt benytter fiskerne langs Vestlandskysten mer redskap enn fiskere på Sørlandet, slik at 100 teiner eller ruser hele sesongen vil være begrensende for enkelte fiskere. En alternativ løsning kan være å skille mellom teiner og ruser, for eksempel ved at begrensningen er 60 ruser eller 120 teiner hele sesongen. Fiskeridirektoratet ber om innspill med hensyn til at redskapsbegrensningene skal gjelde hele sesongen eller kun i gytetiden. Videre ønsker Fiskeridirektoratet innspill på om det er hensiktsmessig å differensiere mellom teiner og ruser når det gjelder redskapsbegrensning.

Næringen har per i dag ikke nok kunnskap om selekteringsinnretninger til å kunne foreslå reguleringstiltak knyttet til hvordan redskapen skal innrettes for å hindre uønsket fangst. Det pågår forsøk, og Fiskeridirektoratet vil en komme tilbake til dette spørsmålet etter hvert som vi får mer kunnskap på området.

2.5 Deltakelse

Det er forbudt for fritidsfiskere å fiske leppefisk med teiner og ruser. Fritidsfiskere med leveringsavtale for salg av leppefisk kan likevel søke om adgang til å drive slikt fiske. Fritidsfiskere kan omsette fisk for inntil kr. 50.000. Ungdom har også anledning til å delta i fisket etter leppefisk gjennom ungdomsfiskeordningen. Fiskeridirektoratet har ingen forslag til endringer knyttet til fritidsfiskernes deltakelse.

Ordnningen med dispensasjon til å bruke ruse i leppefisket ble videreført i 2011. Fiskeridirektoratet har på bakgrunn av dette utarbeidet oversikter over yrkesfiskere som har dispensasjon til å fiske leppefisk med ruser, samt fritidsfiskere med dispensasjon til å fiske leppefisk med teiner og ruser. For å få en fullstendig oversikt over fiskere som deltar i leppefisket, foreslår Fiskeridirektoratet å utvide ordningen til også å gjelde yrkesfiskere som fisker leppefisk med teiner. Det betyr at alle som skal fiske leppefisk i 2012 må søke om dette før de kan starte fisket.

2.6 Sluttdato

Ingen sluttdato ble fastsatt i 2011. Imidlertid ble det ikke gitt dispensasjoner til fritidsfiskere til å fiske etter 1. oktober. Arbeidsgruppen har ikke ny kunnskap som gir grunnlag for å foreslå endringer i forhold til 2011.

Fiskeridirektoratet støtter arbeidsgruppens forslag.

3 Oppsummering

Høringssvar sendes til postmottak@fiskeridir.no merket med saksnummer innen 1. mars 2012.

Høringen legges også ut på Fiskeridirektoratets hjemmeside www.fiskeridir.no.

Med hilsen

Anne Kjos Veim
seksjonssjef

Anne Marie Abotnes
seniorrådgiver

Kopi til:

Anne Marie Abotnes

Terje Halsteinsen

Anne Kjos Veim